

P7_TA(2014)0016

Plasticaffald i miljøet

Europa-Parlamentets beslutning af 14. januar 2014 om en europæisk strategi for plasticaffald i miljøet (2013/2113(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver (rammedirektivet om affald),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/66/EF af 6. september 2006 om batterier og akkumulatorer og udtjente batterier og akkumulatorer samt om ophævelse af direktiv 91/157/EØF,
- der henviser til Rådets direktiv 96/59/EF af 16. september 1996 om bortskaffelse af polychlorbiphenyler og polychlorterphenyler (PCB/PCT),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/53/EF af 18. september 2000 om udrangerede køretøjer,
- der henviser til Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden, i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/62/EF af 20. december 1994 om emballage og emballageaffald (emballage-direktivet),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1013/2006 af 14. juni 2006 om overførsel af affald,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EF af 8. juni 2011 om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS),
- der henviser til Rådets direktiv 1999/31/EF af 26. april 1999 om deponering af affald,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/76/EF af 4. december 2000 om forbrænding af affald,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet),

- der henviser til sin beslutning af 13. september 2011 om en effektiv råvarestrategi for Europa¹,
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 13. februar 2012 benævnt "Nye veje til bæredygtig vækst: Bioøkonomi i Europa" (COM(2012)0060),
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 26. januar 2011 benævnt "Flagskibsinitiativet - Et ressourceeffektivt Europa under Europa 2020-strategien" (COM(2011)0021) samt til Europa-Parlamentets beslutning af 24. maj 2012 om et ressourceeffektivt Europa²,
 - der henviser til Kommissionens meddelelse benævnt "Vores livsgaranti, vores naturkapital: EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020" (COM(2011)0244) samt til Europa-Parlamentets beslutning af 20. april 2012 om "Vores livsgaranti, vores naturkapital: EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020"³,
 - der henviser til Kommissionens grønbog om en europæisk strategi for plasticaffald i miljøet (COM(2013)0123),
 - der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning 1386/2013/EU om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2020,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 48,
 - der henviser til betænkning fra Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed og udtalelse fra Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender (A7-0453/2013),
- A. der henviser til, at plasticaffald ikke indgår specifikt i EU-lovgivningen, og at det betragtes som en del af den generelle affaldsstrøm på trods af dets særlige kendetegn; der henviser til, at denne type affald ikke længere kun bør betragtes som affald, men i stedet bør opfattes som en ressource;
- B. der henviser til, at plasticmaterialer bliver mere og mere diversificerede og anvendes i stadig større omfang, hvilket resulterer i større affaldsmængder og kombinationer med andre materialer og kemiske forbindelser; der henviser til, at plastic ophobes i store mængder (samlet set flyder der 80 mio. ton rundt i Atlanterhavet og Stillehavet) og består i miljøet i flere hundrede år og derved slår livet i havet ihjel, fremkalder toksiske reaktioner og frigiver hormonforstyrrende stoffer, stoffer, der er kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske, nanopartikler og persistente organiske miljøgifte til økosystemerne og derved fødevarerækeden; der henviser til, at der alene i 2010 i EU blev sat 95,5 mia. plasticbæreposer i omløb, hvoraf størstedelen af dem kun var beregnet til engangsbrug, til trods for at de begrænses eller forbydes i mange lande;
- C. der henviser til, at medlemsstaternes ringe gennemførelse og håndhævelse af EU's affaldslovgivning, mangel på relevante mål og prismekanismer, utilstrækkelig intern efterspørgsel efter genvundne materialer, ulovlig dumping, ulovlig eksport og uhensigtsmæssig lagring og behandling samt transport af plasticaffald har ført til

¹ EUT C 51 E af 22.2.2013, s. 21.

² EUT C 264 E af 13.9.2013, s. 59.

³ EUT C 258 E af 7.9.2013, s. 99.

betydelig global skade på menneskers sundhed og miljøet, herunder livet i havet, og til stigninger i eksport af affald, hvilket har medført tab af ressourcer og arbejdspladser i EU;

- D. der henviser til, at et forbud mod dumping af plasticaffald ikke i sig selv medfører den ønskede ressourcegenvinding, hvis de pågældende mængder i stedet udledes til forbrændingsanlæg;
 - E. der henviser til, at der i forbindelse med plasticaffald bør fokuseres på forebyggelse og minimering og på at tilskynde producenterne til at vælge alternative og mere bæredygtige materialer, når de designer deres produkter;
 - F. der henviser til, at miljøinnovation og design inden for plasticprodukter er afgørende for europæisk konkurrencedygtighed, idet det hjælper erhvervslivet med at tilpasse sig høje ressourcepriser og materialeknaphed og udvikle centrale støtteteknologier (KET) for et bæredygtigt samfund;
 - G. der henviser til, at EU kunne drage fordel i form af jobskabelse og vækst af en konsekvent indsats for at gå fra øget genanvendelse mod en velbalanceret, ressourceeffektiv, ikke-giftig, vugge-til-vugge cirkulær økonomi, der bygger på et koncept om, at ufarligt affald er en ressourcekilde; der henviser til, at det økonomiske potentiale for genanvendelse af plasticaffald aktuelt er meget større end de 33 %, der er opnået med hensyn til plasticemballageaffald, og de 25 %, der er opnået med hensyn til den samlede mængde plasticaffald, og til, at høje genanvendelsesniveauer kan afhjælpe mangel på råvarer;
 - H. der henviser til, at plasticindustrien i EU beskæftiger ca. 1,6 mio. mennesker;
 - I. der henviser til, at Europa 2020-strategien opfordrer til intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst;
1. udtrykker tilfredshed med Kommissionens grønne bog, og anerkender behovet for specifikke foranstaltninger vedrørende plasticaffald i EU-lovgivningen samt en mere ensrettet, konsistent og stringent gennemførelse og håndhævelse af den eksisterende affaldslovgivning, navnlig med hensyn til affaldshierarkiet: forebyggelse, genbrug, genanvendelse samt nyttiggørelse, og navnlig i de medlemsstater, som endnu ikke opfylder de gældende mål;
 2. mener, at strategisk planlægning kan tjene som udgangspunkt for effektiv affaldshåndtering;
 3. påpeger, at det med henblik på at gøre EU's tilgang til affaldsstrømme og den cirkulære økonomi mere konsistent inden for rammerne af den igangværende "egnethedskontrol" af lovgivningen og på baggrund af, at cirka 40 % af plasticaffald stammer fra emballage og for det meste engangsprodukter, mens emballagedirektivet er det eneste direktiv, som indeholder et specifikt mål for indsamling af plasticaffald, er nødvendigt hurtigst muligt at foretage en revision af nævnte direktiv og foreslå standarder for plasticaffald, som rækker ud over produktbestemmelser og -standarder; mener derfor, at Kommissionen ved udarbejdelsen af fremtidige forslag for at opnå dette bør være opmærksom på, at plasticaffald normalt ikke er et homogent materiale, og at plasticaffaldsstrømmene består af en række materialer, additiver og forskellige former for plastforbindelser, der skal behandles forskelligt; bemærker imidlertid, at det, selv om plasticemballage bidrager til at bevare kvaliteten og forlænge lagerholdbarheden af produkter, ikke altid er nødvendigt

for at sikre produkters holdbarhed;

4. påpeger, at der i EU's lovgivning om plasticaffald i første omgang bør tages sigte på at nedbringe plasticmængden, og at lovgivningen derfor bør revideres med henblik på at omfatte:
 - specifikke, bindende mål for indsamling, sortering (som kan nå det ambitiøse niveau på 80 %) og genanvendelse af de forskellige plasticaffaldsstrømme (f.eks. WEEE, udrangerede køretøjer, emballage, landbrugsaffald, bygningsaffald osv.) og obligatoriske kriterier for genanvendelighed (afklare sondringerne mellem mekanisk/organisk genanvendelse og genvinding/forbrænding); hensigten bør være et progressivt og ambitiøst mål, som skal nås senest i 2020, for så vidt angår genanvendeligt plastic uden farlige additiver, som ikke længere må anvendes i nye produkter; visse medlemsstater vil kræve overgangsperioder til at imødekomme de mål, som er fastlagt på europæisk niveau
 - en EU-omfattende harmonisering af kriterierne for indsamling, sortering og overordnet affaldshåndtering for i overensstemmelse med affaldshierarkiet, herunder fjernelse af tekniske, lovgivningsmæssige, administrative og finansielle genanvendelsesbarrierer, at skabe ensartede konkurrencevilkår
 - specifik mærkning af materialer med henblik på at informere forbrugerne om produkters mekaniske eller organiske genanvendelighed samt oplysninger til forbrugerne om, hvordan man kan forøge sortering og genanvendelse og
 - kriterier for udskiftningen af engangsplasticprodukter og plasticprodukter med kort levetid med genanvendelige og mere holdbare materialer;
5. er enig i, at plasticaffald bør behandles som en værdifuld ressource ved at fremme genbrug, genanvendelse og genvinding og ved at muliggøre, at der skabes et hensigtsmæssigt markedsmiljø; opfordrer Kommissionen til senest i 2014 at fremsætte forslag om at udfase deponering af genanvendeligt og genvindeligt affald inden 2020 uden dog som følge heraf at favorisere muligheden for energiudnyttelse frem for genanvendelse, og at kriteriet om miljømæssig effektivitet gælder for alle metoder; mener, at det foruden de ovenfor nævnte mål for genanvendelse derfor er yderst vigtigt at indføre passende foranstaltninger til begrænsning af forbrænding af genanvendeligt, komposterbart og bionedbrydeligt plastic for at optimere livscyklussen for hver plastictype, samtidig med at affaldshierarkiet overholdes; påpeger, at dette forhold ligeledes vil ændre den ubæredygtige tendens, som indtil videre har favoriseret anvendelsen af oprindelige produkter frem for de dyrere genanvendte produkter; påpeger, at der allerede i designfasen bør tages hensyn til produkters genanvendelighed og reparationsmuligheder; opfordrer derfor Kommissionen til at foreslå foranstaltninger inden for design, der forbedrer den samlede påvirkning fra produkter, forebygger overskydende affald og fremmer genanvendelsesmarkederne; mener under alle omstændigheder, at plasticprodukter bør designes med henblik på maksimal holdbarhed, idet der tages højde for hele produktets livscyklus; påpeger, at Kommissionen inden for rammerne af en ny lovgivning om plasticaffald bør overveje at indføre udvidet kontrol med affald i deponeringsanlæg frem til 2020 og flere kontroller på forbrændingsstederne;

6. opfordrer indtrængende til, at der ikke foretages energiudnyttelse af plasticaffald, medmindre alle andre muligheder er udtømt, og forudsat at der bruges teknologier med egnede rensningsanordninger for at undgå skader på miljøet og menneskers sundhed;
7. er af den holdning, at de farligste plastic typer, som videnskabeligt dokumenteret er mest til gene for menneskers sundhed og miljøet (såsom mikro- og oxo-nedbrydeligt plastic), og de typer, som indeholder tungmetaller og andre stoffer, der endvidere kan vanskeliggøre genanvendelsesprocesserne, snarest muligt inden 2020 bør udfases af markedet eller direkte forbydes med henblik på at udvikle et marked for genbrugte og genanvendte materialer, og mener, at separat indsamling af disse affaldstyper bør indføres øjeblikkeligt; mener i den forbindelse, at udskiftningen af farlige plastic materialer og additiver bør støttes, herunder gennem udvidelse af listen over begrænsningsberørte stoffer i RoHS; mener desuden, at brugen som krævet af størstedelen af europæiske borgere og forbrugere¹ af engangsplasticposer bør reduceres markant og om muligt udfases, og at det er vigtigt at løse problemet med forebyggelse af affald gennem en mere effektiv indsats til at bekæmpe overforbrug og uansvarlig bortskaffelse af engangsprodukter;
8. påpeger, at bæredygtighed i en verden, hvor der bliver stadig større knaphed på råstoffer, herunder jord til dyrkning, indebærer en reduktion i absolutte tal af anvendelsen af ressourcer og ikke blot en substitution af en ressource med en anden; understreger, at der for bionedbrydeligt, biobaseret og komposterbart plastics vedkommende bør vedtages hensigtsmæssige foranstaltninger til at fremme dem, såfremt produktionen af dem ikke har negative indvirkninger på landbrugets produktion af fødevarer og foder eller på miljøet; understreger endvidere nødvendigheden af at udvide allerede anerkendte europæiske standarder (dvs. CEN 13432) for at sikre, at der bedre kan skelnes mellem nedbrydelige, bionedbrydelige og komposterbare plasticprodukter, samtidig med at der stilles klarere oplysninger om deres karakteristika, genanvendelighed og genbrugsevne til rådighed for forbrugerne samt genanvendelsesvirksomhederne og affaldsforvalterne;
9. opfordrer til mere offentlig og privat investering i forskning og teknologier, der sigter på at opnå mere bæredygtigt plastic (dvs. der forbruges færre råstoffer, samtidig med at samme kvalitet og muligheden for genbrug og genanvendelse opretholdes) og en bedre integration af forskellige plastic typer i produktionsprocesser og oparbejdningsaktiviteter uden at påvirke kvaliteten af materialerne; mener, at nye teknologier ligeledes er påkrævet for at styrke bionedbrydningsprocesser for plastic, affaldssorteringsmetoder, behandling og mekanisk genanvendelse, genvinding af plastic fra have, miljøvenligt design og intelligent emballage; mener med henblik herpå, at Horisont 2020 kan skabe muligheder for at imødekomme dette vigtige samfundsbehov og vidtrækkende fordele, for både miljøet og borgerne, fra skabelsen af nye økonomiske aktiviteter (f.eks. sortering af høj kvalitet, der foretages af menneskelig arbejdskraft) til en reduktion af affald i havet og sundhedsrelaterede risici; understreger, at dette kan give især unge mulighed for at beskæftige sig med nye aktivitetsområder og derved blive integreret på arbejdsmarkedet; påpeger, at en fuldstændig gennemførelse af EU's affaldslovgivning vil kunne spare 72

¹ Høring om muligheder for at nedbringe brugen af plasticbæreposer og muligheder for at skærpe kravene til bionedbrydelighed i henhold til direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald samt synligheden af bionedbrydelige emballageprodukter for forbrugerne - statistik:

http://ec.europa.eu/environment/waste/packaging/pdf/statistics_consultation.xls

mia. EUR om året, øge den årlige omsætning i EU's affaldshåndterings- og genvindingssektor med 42 mia. EUR og skabe over 400 000 arbejdspladser senest i 2020; understreger, at også andre EU-fonde kan yde et vigtigt bidrag til at udvikle en infrastruktur for indsamling og genanvendelse, hvis de konsekvent tager udgangspunkt i affaldsrammedirektivets affaldshierarki;

10. slår til lyd for, at der træffes foranstaltninger, der fremmer genanvendelse af plastic som den bedste løsning i forhold til at opfylde miljømål; opfordrer til, at der i udbudsmateriale for offentlige indkøb, herunder for europæiske institutioner, indgår klare krav om genanvendelse af plasticaffald, og at brugen af genanvendeligt plastic foretrækkes, hvor det er muligt;
11. er af den opfattelse, at der skal tages mere markante skridt af både medlemsstaterne og Kommissionen for at bekæmpe ulovlig eksport og dumping af plasticaffald, herunder strengere håndhævelse af EU's overførselsregler samt strammere overvågning og inspektionsordninger for havne og alle faciliteter for affaldshåndtering, der er målrettet mod formodede ulovlige overførsler, og hvor man bekæmper eksport af affald, som sker under påskud af genbrug (navnlig udrangerede køretøjer og WEEE), og for at sikre, at der kun eksporteres til faciliteter, der opfylder kravene om miljømæssigt forsvarlig håndtering som fastsat i artikel 49 i forordningen om overførsel af affald; bemærker, at anvendelse af princippet om udvidet producentansvar samt forbrugerbevidsthed har medvirket til forebyggelse af ulovlig eksport og en betydelig reduktion af plasticaffald i miljøet; mener derudover, at EU bør fremme en sammenhængende tilgang til affaldshåndtering i alle tænkelige internationale fora, aftaler og institutioner; fremhæver, at EU bør stå i spidsen for et globalt initiativ om at overvåge og i betragtelig grad nedbringe mængden af affald i havene; anser det også for yderst vigtigt at have adgang til pålidelige og sammenlignelige data om affaldsstrømme ind og ud af Europa, affaldsmængder og affaldshåndteringssystemer;
12. mener, at finansieringen af genanvendelsesinfrastrukturen bør prioriteres højere i forhold til finansieringen af deponering og forbrænding af affald, idet der naturligvis også bør tages hensyn til behovene i hvert enkelt samfund; opfordrer kommunerne og de lokale myndigheder i Europa, plasticindustrien og genvindings- og affaldshåndteringssektoren til at gøre deres yderste til at motivere og tilskynde borgerne og virksomhederne til at vedtage et koncept om cirkulær økonomi med hensyn til plasticaffald, som tager udgangspunkt i en bred debat om planlagt forældelse, ved at fremme nemme og effektive sorterings-, indsamlings-, genbrugs- og genanvendelsesordninger og oprette hensigtsmæssige indsamlingspunkter for plasticaffald, navnlig i kystområder og miljømæssigt udsatte områder, idet man først og fremmest begynder i de områder, som medlemsstaterne har erklæret for beskyttede områder og/eller nationalparker; mener endvidere, at de kan yde et væsentligt bidrag til at harmonisere aktiviteter for håndtering af plasticaffald over hele Europa ved at nå til enighed om fælles standarder og praksisser; opfordrer de regionale myndigheder til at samarbejde på området for integreret affaldshåndtering, for så vidt det er rentabelt i både miljømæssig og økonomisk henseende, og til navnlig at fremme etableringen af ”landbrugsgenbrugspladser” for plasticaffaldsstrømme fra landbruget (f.eks. plastic til drivhuse);
13. slår med henblik på fremme af bevidstgørelse til lyd for konkrete foranstaltninger og kampagner, såsom tilrettelæggelsen af en europæisk dag for plasticaffald, hvor borgerne kan indlevere en given mængde plasticaffald ved forudbestemte steder og som modydelse

f.eks. få en passende økonomisk godtgørelse, som et middel til at sikre forsyningen af genanvendeligt plastic og øge den offentlige bevidsthed om genanvendelse og ressourceeffektivitet; er af den holdning, at dette tiltag også kan omfatte kommunale rensningsaktiviteter (f.eks. på strande) som et symbolsk bidrag til at inddæmme forurening fra plasticaffald; opfordrer til synergier mellem denne slags tiltag og "Let's do it"-kampagnen, den europæiske uge for affaldsreduktion og den kommende "Clean up day"; glæder sig over Kommissionens pilotprojekt MARELITT med henblik på at fjerne affald i havet fra Europas fire regionale have og reducere de miljømæssige, sundhedsmæssige, økonomiske og sociale virkninger af plasticaffald i havene; foreslår, at Kommissionen fremskynder sin dialog med tredjelande, såsom lande med territoriale farvande i Sortehavet, for at løse problemet med plasticaffald i havet på mere effektiv vis;

14. understreger, at der forud for nye initiativer på EU-niveau vedrørende miljøpolitik, miljøinnovation, affaldshåndtering og bioøkonomi bør gennemføres grundige konsekvensanalyser, herunder af deres sociale konsekvenser og de muligheder, der skabes på arbejdsmarkedet, navnlig hvad angår potentialet med hensyn til jobskabelse og behovet for indførelse af grundlæggende uddannelse og erhvervsuddannelse med henblik på at skabe grønne jobs;
15. minder om, at medlemsstaterne, samtidig med at de forener økonomiske og miljømæssige spørgsmål, bør støtte initiativer, som fremmer udviklingen af sektorer med det største beskæftigelsespotentiale for anstændigt arbejde, og som især bidrager til overgangen til en bæredygtig økonomi og skabelsen af bæredygtige arbejdspladser af høj kvalitet i en mindre ressourceintensiv økonomi i overensstemmelse med Europa 2020-strategien; opfordrer lokale og regionale myndigheder til at samordne udbuddet af offentlige tjenester med miljømålene med henblik på at opfylde en lang række mål og samtidig fremme grønne jobs;
16. anser kortlægning af fremtidige arbejdsmarkedsbehov og kvalifikationskrav for en prioritet; understreger behovet for strategier til at matche arbejdstagernes færdigheder med arbejdsmarkedets fremtidige behov; understreger i den forbindelse, at der er behov for et passende uddannelses- og kompetenceniveau med henblik på at tackle de udfordringer, som overgangen til en mindre ressourceintensiv økonomi medfører, for at få miljøinnovationer til at bære frugt og for at gennemføre EU's affaldslovgivning korrekt; henstiller til, at medlemsstaterne indfører modellen om cirkulær økonomi i deres erhvervsuddannelsesordninger; bemærker, at uddannelse kan forbedre opfattelsen af status forbundet med arbejde i genanvendelsessektoren og styrke fastholdelsen af personale samt forbedre sundheds- og sikkerhedsmæssig praksis; minder i denne forbindelse om, at Den Europæiske Socialfond gennem fremme af erhvervsuddannelse og læring på arbejdspladsen kan bidrage til at tilfredsstille efterspørgslen efter bæredygtige kvalitetsjobs i mindre ressourceintensive industrier i overensstemmelse med den sociale investeringspakke, som Kommissionen fremlagde i februar 2013.
17. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.